

В този раздел ще намерите общ преглед на организацията на съдилищата.

Организация на правосъдието — съдебна система

Белгийската правна система е **система от гражданскоправни традиции**, състояща се от съвкупност от кодифицирани правила, прилагани и тълкувани от съдиите.

В Белгия организацията на съдилищата е **изключително въпрос от федерална компетентност**.

Принципи

Преди да се определи съдебната система в Белгия, е полезно да се разгледат някои конституционни и общи принципи, **свързани с организацията на съдебната система**.

Наред със законодателната и изпълнителната власт, Конституцията установява съдебната власт, упражнявана от съдилищата. По този начин съдилищата представляват **независима власт** наред с другите конституционни правомощия.

Ролята на съдебната власт е да се произнася по съдебни дела. Следователно тя прилага закона: Ролята на съдебната власт се състои в постановяването на съдебни решения. Следователно тя прилага правото: той се произнася по граждански спорове и прилага наказателното право спрямо лица, извършили престъпление. Магистратурата включва от една страна т.нар. „сещящи магистрати“ (съдиите и съветниците в съдилищата), а от друга страна — т. нар. „стоящи магистрати“ (прокуратурата).

Съгласно разпоредбите на членове 144 и 145 от Конституцията споровете относно граждански права са от изключителната компетентност на съдилищата, а споровете, които имат за предмет политически права, са от компетентността на съдилищата, с изключение на предвидените в закона изключения.

Съд или друг орган, който е в състояние да постанови решение, може да бъде създаден само със закон. Извънредни комисии или трибунали не могат да бъдат създавани под каквото и да е име в съответствие с член 146 от Конституцията.

Съдебните **заседания са публични**, освен ако публичният достъп би застрашил морала или мира; в този случай съдът го обявява с решение (член 148, параграф 1 от Конституцията). Принципът на публичните изслушвания гарантира прозрачността на правосъдието.

Съдебното решение трябва **да бъде** мотивирано. Тя се предоставя публично (член 149 от Конституцията). Изискването за мотивиране, наложено от Конституцията и от член 780 от Съдебния кодекс (Code Judiciaire/Gerechtelijk Wetboek), означава, че съдът трябва да отговори на представените от страните фактически и правни доводи. Мотивите трябва да бъдат пълни и да бъдат ясни, точни и достатъчни. Изискването за мотивиране, подобно на независимостта на съдебната власт, защитава страната срещу евентуални произволни действия и може да реши с оглед на причините дали да подаде жалба пред апелативен съд или пред Касационния съд (Cour de cassation/Hof van Cassatie).

Член **151, параграф 1 от Конституцията предвижда независимостта на съдиите при** упражняването на техните функции, както и независимостта на прокуратурата при провеждането на разследвания и повдигане и поддържане на обвинение в отделни случаи, при спазване единствено на правото на отговорния министър да разпорежда наказателно преследване и да издаде задължителни насоки на наказателната политика, включително насоки относно политиката за разследване и наказателно преследване.

Съгласно параграф 4 от тази разпоредба мировите съдии, съдиите в съдилищата, съветниците на съдилищата и на Касационния съд се **назначават от Краля** при условията и по реда, предвидени в закона.

Съдиите се назначават за цял живот. Те се пенсионират на определена от закона възраст и получават пенсия, предвидена в закона. Съдията може да бъде лишен от длъжността си или да бъде отстранен от длъжност само със съдебно решение. Съдия може да бъде прехвърлен само чрез назначаването му на нова длъжност и само с негово съгласие (член 152 от Конституцията). Служителите на прокуратурата също се назначават и освобождават от краля (член 153 от Конституцията).

Заплатите на членовете на съдебната власт се определят от закона (член 154 от Конституцията).

Съдиите не могат да приемат платена длъжност от правителството, освен ако действат безвъзмездно и длъжността не води до несъвместимост, определена от закона (член 155 от Конституцията).

Вид съд

В Белгия са обособени пет големи съдебни области (юрисдикции), които са под юрисдикцията на **петте апелативни съдилища**: Брюксел, Лиеж, Монс, Гент и Антверпен.

Тези области са разделени на съдебни райони (arrondissements judiciaires/gerechtelijke arrondissementen), **като всеки от тях има първоинстанционен съд (tribunal de première instance/rechtbank van eerste aanleg)**. В страната има 12 съдебни района. В съдебния район на Брюксел има две първоинстанционни съдилища, единият от които е нидерландски, а другият — френскоезичен.

Освен това в **съдебните райони има 9 съдилища по трудовоправни спорове и 9 търговски съдилища**.

Окръзите от своя страна са разделени на съдебни кантони (canton judiciaire/gerechtelijk kanton), всеки от които **има граждански магистратски съд (Justice de paix /vredegrerecht)**. В страната има 187 кантона.

Във всяка от десетте провинции, както и в административния столичен регион Брюксел, **функционира по един наказателен съд**. Съдът с голям размер не е постоянен съд. Той се свиква всеки път, когато бъдат изправени пред него обвиняеми.

Според характера и тежестта на дадено закононарушение, естеството на спора, както и в зависимост от размера на въпросните суми, **се определя юрисдикцията**, която се сезира.

В някои случаи в зависимост от естеството на спора се определя кой съд да бъде сезиран. По този начин мировият съдия е компетентен по споровете, свързани със съседството, а първоинстанционният съд е компетентен в областта на развода. В други случаи критерият е качеството на страните. По принцип търговският съд е специализиран съд, който разглежда спорове между предприятия.

След като бъде определен видът на компетентния съд, е необходимо да се посочи **мястото**, където ще бъде разгледано делото.

По граждански дела делото може да бъде гледано от съдията по местожителството на ответника или от съдията по мястото на сключване или дължимо изпълнение на задължението.

Наказателните дела могат да бъдат подсъдни на съда по местоизвършването на престъпното деяние, на съда по местопребиваване на заподозрения и на съда по мястото, където евентуално се намира последният. По отношение на юридическите лица, компетентен е съдът по седалището или този по мястото на извършване на дейност на съответното юридическо лице. Йерархия на съдилищата:

Структурата на съдилищата е следната:

Съдилищата и тяхната йерархия Обикновените съдилища са организирани в йерархия. Касационен Съд (COUR DE CASSATION) Апелативни съдилища (Cours d'appel)

4	КАСАЦИОНЕН СЪД (COUR DE CASSATION)		
3	Апелативни съдилища	Съдилища по трудовоправни спорове	Седящ курсS
2	Съдилища от първа инстанция	Съдилища по трудови спорове	Търговски съдилища
1	Мирови съдии	Полицейски съдилища	

Решенията на по-нисшестоящите съдилища се наричат jugements/vonnissen. Решенията на апелативните съдилища, съдилищата по трудови спорове, окръжните съдилища и Касационния съд се наричат arrêts/arresten.

Гражданските съдилища се занимават главно с частни спорове между физически и юридически лица.

Целта на **наказателните съдилища** е да наказват извършителите на наказуеми деяния с предвидените в закона наказания (лишаване от свобода, общественополезен труд, глоба и др.).

Има случаи, когато една от страните не е съгласна с решение. Няколко **правни средства за защита** позволяват на страните по делото или, в някои случаи, на трети страни да получат ново решение по дело, по което вече е постановено съдебно решение. Правните средства за защита са разделени на две категории: съществуват два вида обикновена процедура за обжалване:

Съществуват две **обикновени средства за правна защита**: възражение и обжалване.

Възражението позволява на обвиняемия, който е осъден в отсъствието на ответника, да се противопостави на присъдата. В този случай делото може да бъде преразгледано от съда, който се е произнесъл по него.

Извън ограничения брой случаи, в които това не може да стане, **обжалването** е право, което може да се упражнява от всички засегнати страни. Осъдено лице, страна, претендираща за обезщетение, ищец, ответник или прокуратурата имат възможност да поискат повторно разглеждане на делото. Жалбата винаги се разглежда от съд, който е по-висш от този, който постановява първоначалното решение.

В таблицата по-долу е представен **преглед на съдилищата, разглеждащи жалбите**, в зависимост от това кой орган е издал решението, което се обжалва:

Решение		Обжалване
Граждански магистрат	Граждански дела	Първоинстанционен съд (гражданско отделение)
	Търговски дела	Общ съд на предприятието
Полицейски съд	Наказателни дела	Първоинстанционен съд (Наказателен съд)
	Граждански дела	Първоинстанционен съд (граждански съд)
Съд по трудовоправни въпроси		Съд по трудовоправни спорове
Първоинстанционен съд		Апелативен съд
Общ съд на предприятието		Апелативен съд

При въззивното производство съдиите (juges) или съветниците (conseillers), съответно в съдилищата от по-нисша инстанция или апелативните съдилища, разискват за втори и последен път по същество делото и се произнасят на последна инстанция. Страните обаче имат право **да подадат и касационна жалба**.

В допълнение към тези общи **процедури за правна защита, съществуват и „извънредни“ процедури, като основната от тях е касационната жалба пред Касационния съд**. Обжалването пред Касационния съд не представлява трета инстанция или съд от трето ниво. Касационният съд не разглежда фактите по делото, с което е сезиран, а съответствието му със закона.

Освен посочените по-горе съдилища в Белгия съществуват и два други вида съдилища. Те имат роля на наблюдение: **Държавният съвет (Conseil d'Etat)** и **Конституционният съд (Cour Constitutionnelle)**. Държавният съвет е висш административен съд, който наблюдава администрацията. Той се намесва в случаите, в които даден гражданин счита, че администрацията не е спазила закона. Ролята на Конституционния съд е да гарантира, че законите, декретите и наредбите са в съответствие с Конституцията, както и да следи за правилното разпределение на правомощията между органите на публичната власт в Белгия.

Правни бази данни

Порталът на Съдебната власт в Белгия, наред с останалата информация, предоставя достъп и до съдебната практика, до законодателството на Белгия и до държавен вестник на Белгия (Moniteur belge).

Достъпът до тези бази данни безплатен ли е?

Да, достъпът до базата данни е **безплатен**.

Свързани връзки

Федерална публична служба „Правосъдие“

Последна актуализация: 13/01/2021

Това е машинен превод на съдържанието. Собственикът на настоящата страница не носи никаква отговорност за качеството на този машинно преведен текст.